

INGERENCIES

A partir de "La Ciutat de Déu" de Sant Agustí, la Santa Seu ha afirmat la "primacia de l'Església sobre l'Estat laïc". Tal concepció s'ha traduït, al llarg de tota l'Edat Mitja, en la lluita aferrissada entre el Vaticà i l'Emperador; güelfs i gibel·lins. Seguint aquest principi primari, el Vaticà s'ha immiscuït sempre en els afers temporals. Recentment, encara, ho ha fet exigint que els ministres eclesiàstics que integren el govern sandinista deixin el lloc que ocupen.

El Vaticà, amb el Papa al capdavant, semblen tenir la memòria curta. Obliden que sempre que han pogut, s'han interessat amb força pels assumptes terrenals tant o més que pels eternals i espirituals. Obligat per l'espai impartit, faré sucintament una enumeració de fets, deixant per a una altra ocasió les ingerències de les màximes jerarquies eclesiàstiques durant la llarga Reconquesta, escapçant, —es passa a la dreta i crucifix a l'esquerra—, cranis musulmans els que, amb els perseguits jueus, ens donaren, aleshores, lliçons de civilització.

Durant el regne de Carles I, governaren el Principat i els comtats de Rosselló i Cerdanya, l'Arquebisbe de Tarragona, dos anys; el Prior de Castella, un any; el Bisbe de Sigüenza i Arquebisbe de Saragossa, 14 anys; el que seria famós jesuïta Sant Francesc de Borja, 4 anys, enviat expressament a Catalunya per acabar amb el bandolerisme. Aquest fou molt dur en la repressió; deia que "preferiria penjar-ne cent que no pas que en morissin mil per culpa seva". Era molt pietós: feia dir 30 misses per bandoler que enviava a l'altre món.

Durant Felip II, fou Virrei del Principat el Prior de Castella de l'Ordre de Sant Joan, 9 anys. Durant Felip III ho foren l'Arquebisbe de Tarragona, un any; el Bisbe de Tortosa, un any escàs; sota Felip IV, el Bisbe de Barcelona, 4 anys; el Cardenal Ferran d'Àustria, germà del Rei, un any. I el Bisbe de Barcelona, en 1640. El mateix Pau Claris, home fort de la sublevació, era Canonge de la Seu d'Urgell. Com que no tots els virreis nomenats eren catalans, prengué cos l'expressió "volem Bisbes catalans".

Situem-nos d'un salt a la nostra història recent. Ningú no pot ignorar que els Bisbes espanyols, amb Pla i Daniel al davant, beneïren la insurrecció franquista; alçaren a la categoria de "Creuada" la matança de germans espanyols, per a "INRI" d'Espanya i de la humanitat. No és això immiscir-se en els afers terrenals? Es cert que no en suten amb les mans buides, ja que amb llur presa de posició política es crearen prebendes i beneficis. Alguns foren Procuradors a "Cortes" el que els permeté amistançar-se amb els encimballats espècimens de la decadent "aristo" espanyola i còmpliques.

Tot ens indica que el Papa actual segueix per aquest estímul; del contrari desautoritzaria la intromissió permanent del Cardenal Glemp en els afers interns del govern comunista polonès que de tota evidència no li agrada; segurament que en preferiria un altre més dòcil a les seves imatges i dependència; respectable punt de vista si ens atenem al dret d'opinar. Però d'això a erigir-se en campió d'oposició al govern actual polonès hi ha una enorme distància.

La Santa Seu no deu ni pot exigir que els eclesiàstics nicaragüenys deixin d'aportar llur llum a l'obra de regeneració econòmica, cultural, social i tecnològica que necessita Nicaragua i, amb aquest, els altres pobles de l'istme americà. Representaria tant com voler oblidar del tot (i aprovar pel silenci) la col·laboració dels Bisbes espanyols a la dictadura franquista que mai ha condemnat, que jo sàpiga, obertament. Entossudir-se en fer el contrari seria com aprovar el joc fariseu d'allò dels dos pesos i dues mesures.

J. Dunjó

LLIBRE DEL CONSULAT DE MAR

Ara que ha sortit el tercer volum de l'edició crítica del "Llibre del Consolat de Mar", crec és notícia que "l'Escalenc" en parli. I l'interès local ha d'ésser doble, per una part com poble català que és i per altra part com a poble que ha tingut comerç marítim. Tothom coneix el gran desenvolupament dintre el Mediterrani que va tenir el català a partir del segle XIII; bé doncs aquest desenvolupament no era pas per casualitat, dintre tot esplendor hi ha una o moltes eïnes que fan que l'èxit hi sigui; una d'aquestes eïnes era l'ordre que varen condensar dintre el "Llibre del Consolat de Mar".

Des relacions mercantils dintre el Mediterrani hi eren i molt fortes. I aquestes relacions no era solament allò de dir "jo compro i pago i tú vens i cobres"; molta problemàtica; portava situacions imprevistes o no massa ben contractades. Quins preus podia cobrar l'armador i era el comerciant qui se'n feia càrrec de les possibles averies o del naufragi? I si l'embarcació era de tres o quatre socis, com es feia per haver-hi acord? I si un mariner resultava mort, qui pagava? Tot un potencial de imponderables eren reglamentats a fi i a efecte de solucions pacífiques.

Asociacions mercantils i Tribunals varen ésser creats. Els jutges eren anomenats cònsuls. I encara que per fer les recopilacions del "Llibre del Consolat de Mar" es va tenir en compte la poqueta cosa que havia de segles anteriors. La major part varen ésser costums que eren respectades com a costum i varen ser escrites dintre del llibre i amb una millor força que abans no teníen, el Tribunal s'encarregava de fer-ho complir.

Totes aquestes costums varen ésser un instrument que va ésser acceptat mundialment; quelcom que va néixer a Catalunya i que va a servir per solventar les relacions que teníen la gent d'el mar de tot arreu del món. Ha sigut la millor aportació de Catalunya a tot arreu. El "llibre del Consolat de Mar" és el gran presumir de Catalunya a nivell mundial. Cap nació hi ha que per reglamentar la qüestió marítima no hagi tingut a la mà l'esmentat llibre.

I ací a l'Escala tenim l'etern Alfolí de la Sal. I dintre aquest Alfolí, la sal arribava per mar i coneixement hi era del "Llibre del Consolat de Mar". Si la sal provenia de Barcelona, posem pel cas, i el vaixell s'enfonsava a la Punta de Montgó, qui era el que tenia de pagar la sal, no era el mateix que si l'enfonsament del vaixell hagués sigut per una maniobra quasi voluntària del patró d'anar-se establir contra la penya o si la causa era el mal temps o la defectuosa disponibilitat de la nau. Per saber quí tenia de pagar la sal, era el "Llibre del Consolat de Mar" allà, anant cercant, trobava quelcom de resposta.

Curiós que no hagués quedat com a nominació d'aquesta casa gran el nom de Consolat de Mar i no el de Alfolí de la Sal. I es que aquesta darrera nominació es quelcom contrària al presumir de Catalunya respón a una política contrària a la d'avui dia. Si avui les competències són donades des de Madrid a la Generalitat, l'Alfolí de la sal és un exemple del camí al revés d'un anar xuclant competències de Catalunya des de Madrid. Millor elegància històrica hagués sigut "Consolat de Mar" i no Alfolí de la Sal; encara que aquesta ancestral mansió tindrà sempre el mateix nom, si oficialment es canviés el nom del carrer Alfolí pel de Consolat de Mar seria corregir un error històric local.

J.R.

